

DE ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING VAN DE TERVUURSESTEENWEG TE ELEWIJT

Werkgroep Archeologie van Heemkring de Semse

Naar aanleiding van de vernieuwingswerken aan de riolering van de Tervuursesteenweg te Elewijt werd er door het Agentschap Onroerend Erfgoed een archeologische prospectie aanbevolen. Deze werd uitgevoerd door All-Archeo op 29 en 30 mei 2012. Er werden 6 proefputten aangelegd. Uit het onderzoek bleek dat de historische bodem goed bewaard gebleven was. Er werden sporen aangetroffen en vondstmateriaal welk te dateren viel in de Romeinse tijd. Tevens werden er fragmenten handgevormd ijzertijdaardewerk verzameld, onder andere met vingerafdrukken en kamversieringen. Gezien de resultaten van dit vooronderzoek werd er door het Agentschap Onroerend Erfgoed een vlakdekende opgraving van het ganse tracé aanbevolen.

Dit onderzoek verliep in drie fasen. Eerst werd tussen 2 augustus en 13 september 2012 het rioleringstracé onderzocht. Vervolgens tussen 6 februari en 6 maart 2013 de oostelijke rijstrook. Tenslotte tussen 9 en 27 september 2013 de westelijke rijstrook. In totaal werd er een lengte van 850 meter opgegraven. Het was de bedoeling de aanwezige archeologische waarden te onderzoeken teneinde meer kennis te verwerven over de aard, datering, bewaringstoestand, omvang en locatie van de resten van de vicus. De aanwezigheid van de vicus was reeds bekend in de 17de eeuw. Er werd vanaf dan ook regelmatig gegraven, maar echter zonder aan-

dacht te schenken aan de vondstomstandigheden en de constructieresten. De eerste systematische opgraving werd uitgevoerd door J.Mertens tussen 1947 en 1954. Aan de hand van boringen en proefsleuven schetste hij de uitgestrektheid van de nederzetting. Daar de Tervuursesteenweg dwars door de door professor Mertens veronderstelde periferie van de vicus liep, was dit een enige gelegenheid om zijn bevindingen te toetsen aan de werkelijkheid.

De bovengrond van de opgravingsvlakken werd machinaal verwijderd tot op de leesbare diepte. Vervolgens werden alle vlakken, profielen, sporen en vondsten topografisch ingemeten en beschreven. Hierna werden de sporen gecoupeerd, ingetekend en gefotografeerd. Tevens werd over de ganse lengte het profiel geregistreerd. Het herkennen van structuren werd bemoeilijkt door de fasering van de wegeniswerken in smalle stroken. De bodemopbouw was overal gelijkaardig. Over het volledige tracé bevond zich onder een zandige laag teelaarde een Romeinse afdekkingslaag met een dikte van 20 tot 50 cm. De verstoringsdiepte van de geplande werken was tot op 64 cm onder het maaiveld. Al de zones waar de archeologische laag minder dan 20 cm onder deze verstoringslaag lag werden opgegraven. Het vondstmateriaal uit de Romeinse laag dateerde uit de midden-Romeinse tijd. Er werden 301 sporen uit deze periode

aangesneden. Het betrof greppels, kuilen en paalsporen. Zoals hierboven reeds vermeld was het, gezien de geringe breedte van de opgraving, niet mogelijk om aan de hand van de paalsporen het plattegrond van gebouwen te herkennen. Opmerkelijk was de vondst van een grote waterkuil met daarin zes volledige potten en een zeer groot aantal potscherven. Aan de hand van de scherven van twee terra nigra flessen, gevonden onderin de kuil, kon de aanleg gedateerd worden tussen midden en eind 1ste eeuw A.D.

Onderin de kuil werd er eveneens een geretoucheerde kling in bruine silex aangetroffen. In totaal werden er 9614 fragmenten Romeins vaatwerk geborgen. Een bijzonder fragment gedecoreerd aardewerk betrof een stuk van een wierookbrander. Er werden eveneens drie munten gevonden, waarvan één determineerbaar.

Het betrof een Marcus Aurelius 157-161 A.D. Buiten het vaatwerk werden er ook grote aantallen dakpanresten, ander bouw materiaal alsmede beenderen en nagels verzameld. Bij de metalen voorwerpen valt een ijzeren

beitel te vermelden. Uit de middeleeuwen werden slechts drie greppels gevonden, waarschijnlijk perceelsafscheidings. Uit de nieuwe tijd restte, ter hoogte van kasteel Diependaal, een muur welke gevolgd kon worden over een lengte van 7.55m.

Als besluit kan er gesteld worden dat het grootste aantal Romeinse sporen te dateren was in het laatste kwart van de 1ste en de 2de eeuw. Jongere en oudere sporen waren beperkt in aantal. Het vondstenmateriaal bestond voornamelijk uit vaatwerk, vooral uit tafelwaar en ander huisraad dat te maken had met de bereiding en bewaring van voedsel. Tevens waren de gevonden metaalslakken en een misbaksel van een pot op ambachtelijke activiteiten. Bij het onderzoek werden geen sporen van steenbouw aangetroffen en slechts enkele twijfelachtige sporen van houtbouw. Er werden evenmin sporen van een weg gevonden. Het grootste sporenaantal situeerde zich in het noordelijke gedeelte ter hoogte van de opgravingen van professor Mertens. Er kon echter gesteld worden dat de opgraving zich in een minder dicht bebouwd gedeelte van de nederzetting bevond.

Anderzijds werd wel aangetoond dat de vicus zich meer zuidelijk uitstrekt dan voorheen werd aangenomen. Volgens de densiteit van de sporen kon de rand van de vicus gesitueerd worden ter hoogte van perceel 238b. Dit is woning nummer 678. Indien echter de meest zuidelijk gelegen Romeinse greppel beschouwd zou worden als de uiterste grens van de vicus, liep deze door tot ongeveer 150 meter noordelijk van de kerkhoftoegang. Dit zou dan wel ongeveer 400 meter verder zijn dan verondersteld door professor Mertens.

Etienne Vandepitte juni 2016

*Beknopte samenvatting van
rapport All-Archeo nr.101*